

síční běžeti. Mluvíť nařízení jen o skutečnosti, že a kdy byla zaměstnanci dána výpověď, a nikoliv o tom, kdy se skončil jeho pracovní (služební) poměr v důsledku dané mu výpovědi. Jde dále o zásah do disposičního práva zaměstnavatelova z důvodu plánovitého (vázaného) hospodářství a také omezení podnikatelovy svobody v dispozici s pracovními silami jím zjednanými nedovoluje extensivního výkladu v ten smysl, že by ochrany nařízení byli účastni nejen zaměstnanci, jejichž pracovní (služební) poměr byl vypověděn v ochranné době tříměsíční před trvalým zastavením podniku, nýbrž i zaměstnanci, jichž pracovní či služební poměr byl sice vypověděn již před začátkem dotčené doby tří měsíců, avšak ještě nebyl skončen, když tříměsíční lhůta počala běžeti, ježto výpovědní lhůta dosud nevypršela. Účelem ustanovení § 8 nař. č. 78/34 Sb. z. a n. bylo, aby zaměstnavatelé byli vázáni delšími výpovědními lhůtami, aby nemohli služební nebo pracovní poměr vypovědět v údobí tří měsíců přede dnem zastavení podniku, kterážto doba byla zřejmě pokládána za dostatečnou k ochraně zájmů zaměstnanců proti neodůvodněným zásahům zaměstnavatelovým do jejich pracovního poměru, a tuto lhůtu nelze výkladem nařízení ještě rozšiřovati přes údobí tří měsíců vládním nařízením vymezené. Ježto žalobcův pracovní poměr byl vypověděn již dříve, než počala běžeti tříměsíční ochranná lhůta, a jeho nároky až do ukončení této výpovědní lhůty byly uspokojeny, nemá tudíž právního nároku proti žalované firmě.

• Čís. 15619.

K § 89 směn. zák.

Doba vzniku nároku ze směnečného obohacení.

Tento nárok přísluší i občanskoprávnímu nástupci majitele směnky.

(Rozh. ze dne 19. listopadu 1936, Rv II 1085/34.)

Žalobkyně přednesla, že žalovaný neproplatil v době splatnosti směnku, kterou vydal na krytí pohledávky z kupní ceny. Z důvodů formálních (pro neprovedení protestace směnky včas) nedošla žalobkyně z této směnky uspokojení a tvrdíc, že žalovaný jest obohacen částkou, na niž směnka zněla, domáhá se proto jejího zaplacení na žalovaném podle § 89 sm. zák. Proti žalobě namítl žalovaný jednak, že žalobkyně není k žalobě legitimován, ježto prý jest občanskoprávním nástupcem majitele směnky, a dále, že obohacen není, poněvadž žalobkyni dostalo se úhrady v dodání originálů obrazů na účet kupní ceny. Nižší soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

S hlediska právního je pro vznik nároku uplatňovaného z důvodu § 89 sm. zák. rozhodná doba, kdy nastalo obmeškání směnečných úkonů nutných k zachování práv ze směnky a kdy tedy nebyly splněny v určité — preklusivní — lhůtě předepsané podmínky výkonu práv, tudíž v souzeném případě doba provedení včasné protestace ve dnech 2. a 3.

října 1931, čímž nastala ztráta směnečných práv též proti příjemci ve smyslu § 39 (2) sm. zák. (§ 89 sm. zák. slova »ode dne zániku«.). Nejde proto na tom, kdy pravoplatně byl zrušen směnečný platební příkaz vydaný o takové prejudikované směnce, a neprávem zdůrazňuje v tom směru odvolací soud datum rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 27. října 1932, v kteréž době byla majitelkou směnky Okresní záložna, a také neprávem odpírá žalobkyni k nynější žalobě legitimaci. Ve smyslu § 89 sm. zák. je oprávněným podmětem k uplatnění nároku z obohacení směnečného majitel směnky, a dojista též občanskoprávní nástupce (cessionář-dědic). V souzeném případě však byla v rozhodné době majitelkou směnky žalobkyně, neboť směnečná suma byla v den splatnosti zaplacená výstavcem — remitentem —, to jest nynější žalobkyní, kteréž byla poté směnka vrácena, a tou byla po projití lhůty protestní zase blankopodindosamentem převedena na Okresní záložnu v P. Byla tudíž žalobkyně v rozhodné době majitelkou směnky, dostavši ji po zaplacení do rukou i s doložkou o zaplacení, a měla tedy i formální legitimaci věřitelskou, a to i v době podání této žaloby, neboť soudu předložila jako vlastnice tutéž směnku, nabídnuvši ji žalovanému za zaplacení požadované částky. Při řešení tohoto sporu netřeba se obíratí úvahami, jaký právní vliv měla okolnost, že po projití protestní lhůty byly na směnce provedeny blankopodindosamenty s hlediska § 14, odst. 1 sm. zák. Pokud odvolací soud, vycházeje z jiného názoru na věc, nepřiznal žalobkyni legitimaci k této žalobě, neposoudil věc po právní stránce správně. Než ve věci samé není nárok žalobní opodstatněn. Dovolatelka při provádění dovolacího důvodu čís. 4 § 503 c. ř. s. v tomto směru si neujasňuje, že tu běží o samostatnou pohledávku ze samostatného právního důvodu, při níž jest nutno zjistiti rozdíl mezi hodnotami vzájemného plnění celkového, a nelze proto věc posuzovati s hlediska dovolatelčina, že žalovaný na spornou směnku nic neplatil a tedy se o tuto částku obohatil. Činila-li skutečná hodnota dodané garnitury s příslušenstvím žalovanému 36.900 Kč a nikoli 45.000 Kč, a žalovaný na to zaplatil jednak hotově 16.424 Kč, jednak dodáním 3 obrazů na protiúčtet v ceně nejméně 24.000 Kč, tedy celkem 40.424 Kč, nelze mluvit o tom, že by žalobkyni vzešla z toho nějaká škoda a že by žalovaný byl obohacen na její újmu. Pro tento spor je nerozhodná dříve stranami sjednaná kupní cena, pokud se týče hodnota vzájemného plnění, a z povahy uplatněného samostatného nároku vyplynula nutnost k cíli přesného zjištění rozdílu mezi hodnotami vzájemného plnění provéstí potřebné důkazy bez ohledu na dřívější volnou disposici smluvních stran. Poněvadž se dovolatelce nepodařilo prokázati, že by se byl žalovaný k její škodě obohatil, právem zamítly nižší soudy její žalobu pro věcný nedostatek předpokladů § 89 sm. zák.

Čís. 15620.

K § 879 čís. 4 obč. zák.

Zákon nevyžaduje úmyslného uvedení v omyl jedné smluvní strany druhou, nýbrž stačí vykořistění.

(Rozh. ze dne 21. listopadu 1936, Rv I 501/35.)